

Stát musí být schopný, v rámci pudu sebezáchovy, vychovávat lidi orientované v moderním světě, s pochopením pro demokratické principy,

řekl CzechIndustry Vít Rakušan, starosta Kolína a zastupitel Středočeského kraje

Máte zkušenosti z práce na místní a krajské úrovni, nyní jste se rozhodl vstoupit do „velké“ politiky. Co Vás k tomu motivovalo?

Každý politik, který v motivech vstupu do politiky vynechá vlastní ambice, chuť rozhodovat, vést a nikoliv být veden, tak takový politik lze nebo podléhá sebestylizaci. Jsem vychován k aktivitě. Moje rodina byla, vždy jen v demokratických dobách, aktivní, můj dědeček za První republiky a otec po Listopadu působili ve veřejném životě. Přijde mi přirozené podílet se na rozvoji svého města, formovat životní prostor pro sebe a své blízké. A vysoká politika? Mám zvláštní a nepřijemný pocit, že jde do tuhého. Že se láme chleba. Že jsme blízko době, kdy se zásadně rozhodne o osudu této země na další dlouhá desetiletí. A rozhodně se nebudu jen o tom, kdo vyhraje volby, být to s tím souvisí. Jde o zásadní výzvy – reforma vzdělávací soustavy jako předpoklad naší budoucí konkurenceschopnosti, jasná bezpečnostní politika naší země, definování energetické koncepce, konečné dosažení konsensu v oblasti důchodového systému. A to vše musí být provázeno elektronizací a digitalizací české státní správy.

Vybral jste si STAN, což má svoji logiku. Vraťme se k počátkům Vaší politické ka-

riéry, které se datují rokem 2009. Co bylo jejím impulsem?

Ten impuls byl jednoduchý, jednoznačný. A ryze lokální. Byl jsem šíleně zklamán výkonem a komunikací tehdejšího vedení města. O to víc, že jsem byl, minimálně z velké části, jejich voličem. A proto jsem se v určité fázi, kdy jsem se opakovaně nedostal k jednoduchým informacím a ještě se setkal s absolutní arogancí, rozhodl spolu s podobně zklamaným kamarádem Michalem Najbrtem založit lokální sdružení. Svedli jsme dohromady lidi různých profesí, věku, životních i politických zkušeností. Prvotní ambicí bylo naředit zastupitelstvo novou krví. A nakonec z toho bylo, být těsné, volební vítězství. No a o čtyři roky později jsme již získali v České republice ve městech nad 20 tisíc obyvatel rekordních 64 % hlasů.

Když se ohlédnete zpět, bylo to správné rozhodnutí?

To je otázka, kterou jsem, překvapivě, ještě nedostal. A je zajímavá. Snad to bylo správné rozhodnutí. Městu se začalo dařit, ta práce mě baví, naplňuje. Mám neuvěřitelně pestrou paletu životních zkušeností, vzhled do mnoha oblastí. Na druhou stranu žiji mnohem nezdravějším způsobem života, mám méně času na sport, na svou dceru, na manželku. A když na mě padnou

těžké myšlenky, tak přichází otázka, zda jsem jako gymnaziální vcelku oblíbený a úspěšný kantor nepřinášel jednoznačnější a morálně čistší hodnoty než v politice. Ale přetrvávající podpora ze strany mé ženy, převážně pozitivní zpětná vazba z mého rodného Kolína, to jsou faktory, které mě vedou k závěru, že to všechno má smysl. Tedy suma sumárum – bylo to rozhodnutí, kterého nelituji.

Jste označován za starostu, který splácí dluhy Kolína, jak to s nimi bylo a je?

Dluhy Kolína vznikly především kvůli nesplněnému slibu Zemanovy vlády a, řekněme, naivnímu vyjednávání tehdejšího vedení města Kolína. Na vybudování značné části průmyslové zóny Kolín-Ovčáry a bytového fondu pro japonsko-francouzského investora TPCA si Kolín vzal obří úvěr. Slib vlády, že dvě třetiny nákladů ponese stát, nebyl splněn. Naopak – nesl a nese je Kolín. Tak vznikl miliardový dluh, který byl ke všemu ve volebním období 2006 – 2010 bohorovně doplněn neuváženým investičním rozmachem bez čerpání dotací. Suma sumárum jsem v listopadu 2010 převzal město s miliardovým dluhem a nezaplacenými fakturami v hodnotě desítek milionu korun. Přijali jsme okamžitě krizová opatření. Plošně snížili výdaje rozpočtu, vytvořili strategie nakládání s měst-

ským majetkem, začali jsme intenzivně jednat s novými investory o prodeji pozemků v průmyslové zóně. Dojednali jsme výhodnější úvěrové podmínky, získali návratnou finanční výpomoc od státu na splacení jednoho z úvěrů – tak jsme ušetřili zajímavé částky na úrocích. Zeštíhlili jsme úřad a odklonili se od megalomanie k funkčním projektům pro co největší okruh lidí. Vytvořili jsme dlouhodobou rozvojovou strategii a zabránili tak náhodným a neuváženým investicím. Souhrn opatření přinesl výsledky. Náš dluh se v letošním roce dostane pod 500 milionů, čímž opouštíme „prostor bezprostředního nebezpečí“ pro samotný chod a investiční rozvoj města. Jsem opravdu šťastný, že jsme to zvládli. Lehké to nebylo.

Vaši největší motivací je, jak jste uvedl v jednom rozhovoru, aby Vaše děti nežily v nesvobodě. Můžete to konkretizovat?

Víte, sám jsem, byť jako dítě, zažil dobu, kdy se doma šeptalo. Kdy při telefonu tety z USA divně cvakalo v telefonu. Kdy naše země byla obehnaná drátem a cestování bylo možné jen značně omezeně. A potom jsem zažil úžasně uvolněná devadesátá léta. Byl jsem zástupcem první generace, která projela svět stopem, která studovala v zahraničí. Četla knihy, které chtěla. Užívala si svobodných a odvážných médií. A ta doba jako by pomalu mizela. Můžeme začít od konce. Média. Velká část z nich je v rukou jednotlivců či skupin prosazujících své ekonomické či politické zájmy. Máme nízkou kompetenci rozlišovat mezi důvěryhodnými a zcela účelově zmanipulovanými informacemi. Naše školy věnují informační gramotnosti, tak nutné pro svět dneška, jen minimální pozornost. A to, že jsme v bezprostředním ohrožení kybernetickými útoky, o tom dnes nepochybuje nikdo věci znalý. Jako by naše společnost neuměla spustit imunitní systém svobody a demokracie, naopak nadbíhala vstříc laciným, účelovým, populistickým řešením. Demokracie nezmizí najednou, stejně jako svoboda. Zmizí plíživě. Nenápadně. Za čtyři roky jistě volby budou. Ty jsou ale i v Bělorusku. Je na místě bojovat o mantinely svobody, o její základní principy, pěstovat demokratické prostředí, pečovat o něj, nepřipouštět kompromisy. Chci to svoje děti naučit. Aby si byly schopny uvědomit, v jakém prostředí je život nejlepší.

Svoboda je poznána nutnost, pokud lidé přijímají současný stav bez protestu, znamená to, že jim vyhovuje...

Ale on současný stav většinou lidí nevyhovuje. Žijí v představě, mohutně živěné médií, jak strašným místem pro život Česká republika je. Proto vyhlížíme mesiáše s rychlým a zázračným řešením. A proto se znovu a znovu zklamáváme. A přitom žijeme v jedné z nejbezpečnějších zemí světa s malou mírou chudoby, s funkčními základními systémy nutnými pro fungování státu. Co tedy potřebujeme? Vzdělané mladé lidi připravené pro svoji zemi pracovat, na všech úrovních. Včetně politiky. Chuť vylepšovat, otvírat se zkušenostem ze světa. Nepřicházet s revolucí, rychlým převratným řešením, nýbrž s evolucí. S lopot-

nou každodenní prací. S chutí stát modernizovat, zjednodušovat a nespolehat se na něj přespříliš.

Na krajské úrovni odpovíte za bezpečnost. Co vše patří do vaší kompetence?

Do mé kompetence spadají především programy týkající se preventivních opatření v oblasti bezpečnosti. Například plánování ochrany měkkých cílů, jak vyplývá i z vládní strategie. V prvním sledu jsme vybrali školy, probíhají projekty mapující zabezpečení školních budov a poskytující pedagogům a žákům základní návyky pro krizové situace. Připravujeme webový portál Bezpečný kraj, který by měl poskytovat komplexní informace z oblasti bezpečnosti. Bude fungovat ale i opačně – tedy sbírat informace a data od občanů, jeho úkolem je vtáhnout co největší počet lidí do aktivního přístupu k bezpečnosti své obce či města. Spolupracujeme s Policií ČR na tvorbě strategie bezpečného Středočeského kraje. Věnujeme se kybernetické bezpečnosti i zvyšování informační gramotnosti u seniorů i dětí. A v současné době, s pomocí doktorky Drábové, připravujeme materiál pro případ blackoutu. Měl by být velmi konkrétní, praktický, jít až na úroveň krizových postupů na úrovni měst a obcí.

Je možné říci, že střední Čechy jsou bezpečné?

Středočeský kraj je, v rámci evropských relací, velmi bezpečný. Ale ve srovnání s ostatními kraji republiky má samozřejmě své rizikové faktory. Je krajem transitním, v jeho centru leží hlavní město se všemi přirozenými nešvary. Je krajem dopravně přetíženým. Je krajem s největším nárůstem nových obyvatel. A také zde leží města

se sociálně neutěšenými lokalitami. Ani počet policistů, byť pan krajský ředitel situaci výrazně vylepšil, není stále ideální. Nicméně optimismus na závěr odpovědi – například míra kriminality na území kraje už několik let za sebou zásadně klesá.

Co je potřeba podle Vás udělat, aby tomu tak bylo i nadále?

Je potřeba spolupracovat, sdílet informace mezi samosprávami, krajem a policií. Je nutné přizpůsobit také bezpečnostní strategie kraje moderním hrozbám, zvyšovat krizovou připravenost obyvatelstva. Ne, nestrašit, neobnovovat branná cvičení. Ale základní návyky, jak čelit šoku, jak poskytnout první pomoc, v současné době chybí. Přesvědčili jsme se o tom při povodních. A s tím souvisí i další krok – vytvářet krizové plány pro co největší spektrum reálně definovaných hrozeb. Pro zmíněný blackout, pro případný teroristický útok. Prostě mít k dispozici podobné plány, jako máme pro povodně, a to i na úrovni města a obcí.

Které zkušenosti z místní a krajské politiky si přinášíte především do celostátní?

Základní návyk, který nehodlám ztratit v žádné budoucí roli, ať už bude či nebude politická, je schopnost komunikovat s lidmi, slyšet a vyslyšet jejich problémy, nepovyšovat se, nepodléhat funkci a jejímu lesku. Nezavít se ve zlaté kleci na Malé Straně. Ale snad mi to nehrozí. Dnes žiju v bytovém domě, nechávám si nadávat od sousedů a neuráží mě uklízet společné prostory s koštětem v ruce. Tohle se nezmění. A nezměním se ani v tom, že chci vidět výsledky. To je silný návyk. A hledat více praktická než striktně ideologická řešení.

Jak hodnotíte současnou politickou scénu v ČR.

Společnost je rozdělená, vystrašená, nervózní, podléhající zbytečnému pesimismu. A to je důsledek toho, jak funguje či nefunguje politická scéna v České republice. Není tu přirozený lídr. Člověk spojující, nehlídící jen na partikulární zájmy své strany nebo sebe samého. Diskuse je nekultivovaná, politici hledají to, co je rozděluje. Zdůrazňují to, vzájemně se nenávidí. Masarykovská elegance je pryč. Nutně potřebujeme generaci politiků, napříč spektrem, kteří budou hledat řešení, shodu, budou mít v hlavě vizi, dlouhodobost, ne jen horizont jednoho volebního období. A také toužím po hlavě státu, která vnese do společnosti klid, výzvy k hledání shody, věcných řešení. Snad se jí příští rok dočkáme.

Volby jsou vždy příležitostí ke změně, takže, co Vy byste především chtěl změnit?

Změnu mi dovoluňte definovat jednou větou – usilovat o jednoduchý stát, který nepřekáží, ale pomáhá, o společnost hledající shodu namísto umělých problémů, o společnost, kde vzdělání bude mít jasnou prioritu a mezigenerační solidarita nebude mít ideologickou nálepku, nýbrž jasný obsah.

>> Za jakých předpokladů je to možné?

Pokusím se odpovědět nehrázivě a maximálně věcně – základním předpokladem je vzdělanostní společnost s kvalitním školským systémem, motivovanými a dobře zaplacenými učiteli. Stát musí být schopný, v rámci pudu sebezáchovy, vychovávat lidi orientované v moderním světě, s pochopením pro demokratické principy. Dalším předpokladem je infrastrukturní vybavenost. Ovšem ne jen zcela zásadní dálniční a železniční síť ve vysoké kvalitě, jedná se i o síť třetího tisíciletí – rychlý internet, kvalitní a efektivní využití dat. Přicházet s chytrými řešeními, zjednodušením lopotné a pokrok značně zpomalující státní správy. To jsou, z mého po-

jistě by našim firmám pomohlo i to, kdybychom se v dohledné době stali členy měnové unie. Pokud budeme mít vhodně zvolený hodnotový řetězec, budeme platnými a aktivními členy mezinárodních společenství, přesvědčíme kvalitou a přijatelnou cenou české produkce, potom nemusíme mít o budoucnost české ekonomiky zásadní obavy. Ale nesmíme zůstat u montoven, musíme umět dosáhnout přidané hodnoty.

Na samostatný rozhovor by vydala digitalizace a s ní související Průmysl 4.0. Podle mne to není spása ani všelék našich slabín. Neočekáváme od nich víc, než nám mohou dát?

hledu, zásadní předpoklady pro progres České republiky.

Vzhledem k zaměření časopisu bych se rád zeptal, kde vidíte slabiny a jaká opatření by měla zlepšit daný stav v průmyslu?

Základní nutností je znát, mít jasně definovaný a dobře poskládaný hodnotový řetězec. Jistě musíme zabezpečit primární potřeby, ale v těch vrchních patrech musí být obory konkurenceschopné, s vysokou přidanou hodnotou, logicky umožňující pro naši ekonomiku životně důležitý export. A chtěl bych zmínit další zásadní body - jasná energetická koncepce našeho státu, jasný výhled přijetí eura, infrastrukturní vybavenost netvořící překážky pro otevřenou ekonomiku. A nechci opomenout ani zakotvení v rámci širšího společenství, kterým je Evropská unie. Izolacionismus naší proexportní zemi rozhodně nesluší.

A pokud jde o zahraniční obchod?

Zahraníční obchod je pro náš stát základem. Jsme značně odkázáni na export,

Rozhodně není digitalizace všelékem, ale je předpokladem, základem připravenosti na radikální změny v příštích desetiletích. Dám Vám příklad – když se v 19. století začaly budovat železnice, byla města, která v rámci zachování komfortu, příjemného prostředí bez zbytečného ruchu, železnici výslovně odmítla. A najednou stála mimo tok dějin, mimo ekonomickou dynamiku své doby. Nikdo přesně nevěděl, co tato infrastrukturní vybavenost přinese. Ale osvícené státy investovaly ohromné prostředky do jejího budování. A získaly tak náskok, konkurenční výhodu, definovalo to jejich úspěšnost minimálně na století dopředu. My také nevíme, co rychlý internet přinese. Nové sítě, železnice moderní doby. Ale například může přinést možnost pracovat, podnikat, vytvářet hodnoty z domova. Mohou se tak posílit zůstávající regiony. Tedy pokud se digitalizaci a moderním infrastrukturám a chytrým řešením nebudeme dostatečně věnovat, začneme klopýtat. Ztrácet kontakt s těmi, kteří skrze to budou pracovat, komunikovat. Budeme zajímaví jenom pro ty investory, kteří vystaví montovnu na levné

zboží. Sofistikovaná věda a výzkum půjdou tam, kde jsou pro ně připravené podmínky – jednoduchý, vstřícný, neobtěžující stát a připravená moderní infrastruktura. Tak to je. Už nyní česká byrokracie investory odpuzuje. To není domněnka, nýbrž zkušenost starosty, který s četnými silnými investory jednal.

Německou Industrie 4.0 si bereme za vzor, méně už se hovoří o tom, že jde ruku v ruce s Energiewende. Přitom je před námi hrozba, že po roce 2022 budeme mít nedostatek elektřiny. Co Vy na to?

Vždy jsem Němce považoval za velmi racionální národ nepodléhající rychlým emocím. V přístupu k jádru mě zklamali a překvapili. Jejich reakce na fukušimskou tragédií je pro mě nepochopitelná. Ano, osobně mám strach z nedostatku energie i z nestability energetické soustavy. Reálně se obávám, že riziko blackoutu výrazně roste. Rozhodně nejsem proti výraznějšímu využití alternativních zdrojů, ale Evropa bez německého jádra, to může být problém. A nakonec i pro samotné Německo, jeho průmysl. A to, jak víme, má vždy přímý dopad na průmysl český...

Řada zahraničních investorů se rozhoduje podle toho, jaká je v dané zemi dopravní dostupnost, tedy na jaké úrovni jsou silnice a železnice. V ČR je situace taková, jaká je, a to přesto, že se jedná o jeden z prvků kritické infrastruktury a doprava by měla být řešena přednostně. Je šance na rychlejší změnu tohoto stavu?

Zcela souhlasím. Infrastruktura, dopravní dostupnost, to je zásadní bolest české ekonomiky. Řešení vidím jedno, a to zásadní. Výrazné zjednodušení stavební legislativy. Menší možnost vstupu do stavebního řízení ze strany různých spolků, jejichž primárním cílem je vše prodloužit, zkomplikovat, zašmodrnchat. A mnohdy nejsou jejich cíle křišťálově čisté. Máme v Evropě řadu příkladů dobré praxe, jak mají vypadat zákony, nařízení a vyhlášky ve stavebnictví. Musí být ovšem vůle a systematickosti to české klubko rozmotat...

Klimatická změna ovlivní náš život výrazným způsobem, řada odborníků na danou problematiku už řadu let volá po tom, aby tato skutečnost byla brána vážně, a odpovídajícím způsobem jsme se na ní připravovali. Když budu konkrétní, tak již před sedmi lety hovořili, že nám nehrozí jen povodně, ale i sucha. Zdá se však, že „skutek, utek“.

Sucho je reálnou hrozbou. Byť má Česká republika stále ještě relativně slušné srážkové úhrny, bývali jsme nazýváni střechou Evropy, odkud voda teče do různých světových stran, hladiny spodní vody klesají. Ztratili jsme, v bláhové bohorovnosti, léta, kdy jsme se mohli připravovat. Pracovat na opatřeních krajinně blízkých, která v ní zadrží vodu. Rozhodně si nechci hrát na všeznáka. Ale právě tady je role státu – stanovit a určit strategii, která bude jasná, definitivní, nepoplatná změně politických poměrů. A to se v České republice, v mnoha oborech, nedaří... ■